

DATOS IDENTIFICATIVOS

Desenvolvemento da linguaxe

Materia	Desenvolvemento da linguaxe			
Código	V51G110V01951			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Peláez Torres, Marta			
Profesorado	Peláez Torres, Marta			
Correo-e	martapelaez@uvigo.es			
Web	http://http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	Nesta materia atenderemos ao desenvolvemento normalizado da linguaxe no ser humano, considerando estes coñecementos de gran relevancia para que o futuro mestre poida detectar cando algo non vai ben. Así mesmo, estudaranse as diferentes funcións da linguaxe, os prerequisites básicos á hora de adquirilo, as bases funcionais e os distintos compoñentes do mesmo.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.

B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.
C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
C6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
C7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.
C11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar.
C17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar devanditos trastornos.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
C47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da lectura e a escritura e o seu ensino.
C49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
C62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Coñecer e comprender os fitos e procesos básicos do desenvolvemento psicolingüístico e as súas implicacións para a estimulación, a adquisición e a aprendizaxe da linguaxe oral e escrita.	A1	B2	C2	D1
	A2	B6	C4	D2
	A3			D6
	A4			
	A5			
2. Coñecer e participar na detección e avaliación das dificultades ou alteracións máis comúns que se producen na adquisición e desenvolvemento da linguaxe oral.	A1	B6	C1	D7
	A2		C2	D8
	A3		C4	D9
	A4		C7	
	A5			
3. Coñecer e participar na detección e avaliación das dificultades ou alteracións máis comúns que se producen na adquisición e a aprendizaxe da linguaxe escrita.	A1	B6	C4	D2
	A3		C7	
	A4		C47	
	A5		C49	
4. Diseñar plans ou programas de intervención educativa para a estimulación e mellora das dificultades da linguaxe oral.	A1	B1	C1	D1
	A2	B2	C4	D2
	A3	B3	C6	D3
	A4	B6	C21	D5
	A5	B7	C62	D6
		B9		D7
		B11		D8
				D9
				D12
				D16
				D17
				D18

5. Deseñar plans ou programas de intervención educativa para a mellora das dificultades coa linguaxe escrita.	A1	B1	C1	D3
	A2	B2	C2	D5
	A3	B3	C7	D7
	A4	B7	C17	D8
	A5	B9	C21	D9
			C43	D12
			C47	D16
				D17
6. Coñecer e comprender a estrutura e funcionalidade dos principais sistemas de comunicación complementarios/aumentativos para os alumnos con discapacidade de comunicación e ser capaz de determinar a súa adecuación ás necesidades educativas específicas deste alumnado.	A1		C17	D2
	A2		C21	D6
	A3		C43	D8
	A4		C49	D9
	A5		C62	D16
				D17
7. Aplicar os coñecementos adquiridos para deseñar, implementar e avaliar plans e programas escolares que reforcen a comprensión de textos ao longo dos distintos cursos.	A1	B1	C1	D8
	A2	B11	C47	D9
	A3	B12		D16
	A4			D17
	A5			
8. Dinamizar prácticas escolares que estimulen nos alumnos a produción de textos escritos axustados á súa idade.	A1	B1	C1	D2
	A2	B2	C2	D3
	A3	B11	C43	D8
	A4		C47	D9
	A5			D17
				D21
9. Enmarcar as intervencións para a mellora da lingua oral e escrita, en iniciativas que promovan a inclusión do alumnado con tales dificultades.	A1	B1	C1	D2
	A2	B2	C2	
	A3	B3	C4	
	A4	B7	C6	
	A5		C7	
			C11	
10. Coñecer e analizar liñas de investigación actuais no ámbito da avaliación e intervención para a mellora das dificultades específicas da linguaxe.	A1	B1		D2
	A2	B2		D6
	A3	B3		D15
	A4	B6		
	A5	B7		
		B9		
		B11		
11. Facilitar e promover actitudes e prácticas colaborativas entre o profesorado, así como entre estes e a comunidade educativa e social da contorna dos centros escolares.	A1	B5	C6	
	A2	B12	C21	
	A3			
	A4			
	A5			
12. Contribuír a reforzar a cultura da diversidade como un valor indispensable para educar nunha escola sen exclusións.	A1	B2		D12
	A2	B3		D14
	A3	B10		D16
	A4			D17
	A5			
13. Xerar condutas de respecto, tolerancia, responsabilidade e ética profesional cara á diversidade do alumnado.	A1	B2		D12
	A2	B4		D14
	A3	B11		D21
	A4			
	A5			
14. Reforzar unha actitude reflexiva cara á súa propia formación e fomentar a necesidade dun perfeccionamento profesional continuo.	A1	B11	C62	D6
	A2			D14
	A3			D17
	A4			D21
	A5			

Contidos

Tema

1. Diferenciación entre comunicación, fala e linguaxe

2. Funcións da linguaxe

3. Condicións para o desenvolvemento normalizado da linguaxe

4. Proceso normalizado da linguaxe

5. Prerrequisitos básicos da linguaxe

6. Bases funcionais da linguaxe

7. Ámbitos da linguaxe

7.1. Nivel fonético-fonolóxico

7.2. Nivel morfosintáctico

7.3. Nivel léxico-semántico

7.4. Nivel pragmático

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22	22	44
Actividades introdutorias	1	0	1
Traballo tutelado	10	20	30
Presentación	12	24	36
Debate	6	12	18
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición de contidos e bases teóricas da materia por parte do profesorado. Inclúe as directrices para desenvolver traballos, casos ou proxectos polos estudantes.
Actividades introdutorias	Sesión inicial. Presentación da materia.
Traballo tutelado	Preparación de ensaios sobre a materia que inclúen a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, etc.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e o grupo de clase dun tema asignado polo profesor con contidos da materia ou acerca dos resultados dun traballo, exercicio ou proxecto. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Debate	Grupos de discusión entre estudantes. Poden centrarse nun tema, na análise dun caso, no resultado dun proxecto ou investigación, desenvolvidos previamente noutras actividades.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Durante a realización do traballo, o alumnado poderá facer as preguntas e comentarios que considere oportunos e estes serán resoltos tanto na aula como no horario de titorías da docente.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	Traballo en grupo no que o alumnado deberá analizar detalladamente o desenvolvemento da linguaxe dun neno ou nena do seu entorno. O traballo terá que ser entregado en papel e exposto oralmente.	50	A1	B1	C1	D1
			A2	B2	C2	D2
			A3	B3	C4	D3
			A4	B4	C6	D5
			A5	B6	C7	D6
				B7	C11	D7
				B9	C17	D8
				B11	C21	D9
					C43	D12
					C47	D14
					C49	D16
					C62	D17
						D18
						D21
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realización dun exame con preguntas de desenvolvemento.	50	A1	B1	C1	D1
			A2	B2	C2	D2
			A3	B3	C4	D3
			A4	B4	C6	D7
			A5	B5	C7	
				B6	C17	
				B7	C43	
				B9	C47	
				B10	C49	
				B11		
				B12		

Outros comentarios sobre a Avaliación

Durante o cuatrimestre levarase a cabo unha avaliación continua do alumnado na que se valorará a asistencia e participación activa nas clases. As persoas que asistan a clase menos dun 80% ou que non poidan asistir presencialmente xa desde o principio terán que entregar un traballo individual (30%) a final do cuatrimestre e presentarse ó exame oficial (70%) nas datas propostas polo centro (<https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/>). Para optar a esta forma de avaliación será necesario poñerse en contacto coa profesora durante o primeiro mes de clase. É condición indispensable aprobar cada unha das partes por separado. Con nota inferior a 5 non se fará media. Para os traballos e entregas propostas daranse datas de entrega inamovibles. Cada día de retraso verase penalizado cun punto menos na nota da práctica. Cada falta de ortografía descontará 0,20 puntos da nota final de todos aqueles documentos escritos que se entreguen á profesora. O alumnado repetidor deberá acollerse ós criterios de avaliación da guía docente vixente no presente curso.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Igualada, A. y Aparici Aznar, M., **El desarrollo del lenguaje y la comunicación en la infancia**, UOC, 2018

Owens, R., **Desarrollo del lenguaje**, Pearson, 2011

Torrens, V., **La adquisición del lenguaje**, Pearson, 2018

Bibliografía Complementaria

Blakemore S. y Frith U, **Cómo aprende el cerebro**, Ariel, 2007

Clemente Estevan, R.A., **Desarrollo del Lenguaje**, Octaedro, 1995

Gallardo Ruiz, J.R. y Gallego Ortega, J.L., **Manual de Logopedia Escolar**, Aljibe, 2003

Gallego ortega, J.L., **Enciclopedia temática Logopédica**, Aljibe, 2006

González Novoa et al., **Me comunico con el mundo**, NovaGalicia Edicións, 2011

López, G., **Estimulación del Lenguaje Oral en Educación Infantil**, Grupo Editorial Universitario, 1998

Monfort M. y Juarez, A., **El niño que habla**, CEPE, 1987

Monfort M. y Juarez, A., **Estimulación del Lenguaje Oral**, Santillana, 1996

Narvona, J. y Chevre-Muller, C., **El lenguaje del Niño. Desarrollo normal, evaluación y trastornos**, Masson, 1997

Peña - Casanova, J., **Manual de logopedia escolar**, Masson, 2001

Puyuelo, M. y Rondal, J.A., **Manual de desarrollo y alteraciones del lenguaje**, Masson, 2003

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prevención e intervención nas alteracións comunicativa-lingüísticas/V51G110V01955

Recursos didácticos na aula de audición e linguaxe/V51G110V01954

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Proceso lecto-escritor: desenvolvemento, alteracións, avaliación e tratamento/V51G110V01953

Psicopatoloxía da audición e da linguaxe/V51G110V01952

Recursos didácticos na aula de audición e linguaxe/V51G110V01954

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Didáctica da lingua e a literatura infantil/V51G110V01404

Psicoloxía: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta/V51G110V01402

Lingua e literatura: Español/V51G110V01507

Outros comentarios

1/ Asistencia continuada a clase.

2/ Dominio da informática a nivel de usuario (tratamento de textos, bases de datos, programa de presentacións, correo electrónico e internet.

3/ Actitude favorable e receptiva cara á aprendizaxe.
